

1. AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HAKKINDA

1.1.Tarihçesi

[Ankara’da 23 Nisan 1920’de Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurulmasının ardından 2 Mayıs 1920 tarihinde okunan “Büyük Millet Meclisi İcra Vekillerinin Sureti İntihabına Dair Kanun” marifetiyle Maarif Vekâleti, on bir vekâletten biri olarak kurulmuştur (TBMMZC 1959a: 185). İlk Maarif Vekili Rıza Nur Bey’dir (TBMMZC 1959a:202-203) Bu dönemde dış ülkelerle ilişkiler, yüksek öğretim bağlamında mevcut olup Avrupa’ya okumak üzere gönderilmiş öğrencilerin maddi sıkıntılar çekmesi üzerine Maarif Vekaleti, Mayıs 1922’de aldığı bir kararla bu öğrencilere para ödemeye başlamıştır (BCA 1338). Ayrıca tahsil için Fransa’ya öğrenci gönderilecektir. (Hakimiyet-i Milliye 11 Mayıs 1922: 2)]¹

[3.4.1926 tarihinde yayımlanan 338 sayılı Resmi Gazetede yer alan 789 sayılı Maarif Teşkilatına dair kanunun 8. maddesinde, eğitime dair dış ilişkilere ilişkin; devlet parası ile ecnebi memleketlerde öğrenim yapanların mecburi hizmet konusundan bahsedilmektedir.]²

[Daha sonra ecnebi memleketlere gönderilecek öğrencilerle ilgili olarak 16 Nisan 1929 tarihinde yayımlanan 1169 sayılı Resmi Gazetede 8.4.1929 kabul tarihli 1416 sayılı kanun çıkarılmıştır.]³

[789 sayılı kanun, 22.06.1933 tarihinde yayımlanan 2434 sayılı Resmi Gazetede yer alan 10.06.1933 kabul tarihli 2287 sayılı “Maarif Vekâleti Merkez Teşkilâtı ve Vazifeleri Hakkındaki Kanun”la yürürlükten kaldırılmıştır.]⁴

[2287 sayılı kanun, günümüzde Milli Eğitim Bakanlığı örgütlenmesinin temelini oluşturmaktadır.]⁵ (Bu kanunla, **Maarif Vekâleti Merkez Teşkilâtı** (1923-1935) 16 ana hizmet birimine ayrılmıştır. Eğitim alanında dış ilişkilerin yürütüldüğü **Yüksek Tedrisat Umum Müdürlüğü**, ana hizmet birimleri arasında 11. sırada yer almıştır.)⁶

[Maarif Vekaleti, 28 Aralık 1935’ten 21 Eylül 1941 tarihine kadar Kültür Bakanlığı adı altında hizmetlerini sürdürmüştür (Sorguç 1982: 84)].⁷

¹<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/618732> (Muhammet Sarı (2013) Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi S 54 , Bahar 2013, s. 169-194

²https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc004/kanuntbmmc004/kanuntbmmc00400789.pdf

³<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/1169.pdf>

⁴<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/2434.pdf>

⁵<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/181815>

⁶<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/2434.pdf>

⁷<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/181815>

[Kültür Bakanlığı Merkez Örgütleri ve Ödevleri hakkındaki 2287 sayılı kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bazı maddelerin eklenmesine ilişkin 15.06.1935 tarihinde yayımlanan 3029 sayılı Resmî Gazetede yer alan 10.06.1935 kabul tarihli ve 2773 sayılı kanunun birinci maddesinde yapılan değişiklikle; **Yüksek Öğretim Genel Direktörlüğü** Kültür Bakanlığının Merkez Örgütünün 20 ana biriminden biri olmuştur.]⁸

[25.9.1941 tarihinde yayımlanan 4921 sayılı Resmî Gazetede yer alan 22.09.1941 kabul tarihli 4113 sayılı Maarif Vekâleti Merkez Teşkilâtı ve Vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı ek kanunla **Yüksek Öğretim Umum Müdürlüğü** adını almıştır.]⁹

2287 sayılı kanunda değişiklik yapılmasına ilişkin 15.6.1946 tarih ve 4926 sayılı kanunla da **Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğü** adını almıştır.

Eğitim alanında dış ilişkiler, 1956 yılına kadar Yüksek Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı **Kültürel Dış Münasebetler Bürosu** tarafından yürütülmüştür. 15.11.1956 tarihinde **Dış Münasebetler Müdürlüğü** adıyla da müstakil bir müdürlük haline getirilmiştir. Bu müdürlük, 13.02.1960 tarih ve 209/292 sayılı Olurla **Dış Münasebetler Genel Müdürlüğü** olarak merkez teşkilatında yerini almıştır.

[28 Şubat 1982 tarihinde yayımlanan 17619 sayılı Resmî Gazetede yer alan 28.02.1982 kabul tarihli 2629 sayılı kanunun 8/4334 karar sayılı Bakanlar Kurulu Kararlarıncı; Bakanlıkların Yeniden Düzenlenmesi ve Çalışma Esaslarının Yürürlüğe Konulması; 27.2.1982 tarihinde kararlaştırılmıştır, Bu yapılanmada **Dış İlişkiler ve Yurtdışı Eğitimi Genel Müdürlüğü**, Milli Eğitim Bakanlığının 11 Genel Müdürlüğünden biri olarak 4. sırada yer almıştır.]¹⁰

[1983 yılından itibaren bugünkü Milli Eğitim Bakanlığının adı; Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı olmuştur. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Karar Sayısı: KHK/179 Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulması 17/6/1982 tarihli ve 2680 sayılı kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 13/12/1983 tarihinde kararlaştırılmıştır. Eğitime dair dış ilişkiler, aynı Kanunun 8. Maddesinde Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının ana hizmet birimleri arasında yer alan **Yüksek Öğretim ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü** tarafından yürütülmüştür.]¹¹

⁸https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/kanunlar_kararlar/kanuntbmmc015/kanuntbmmc015/kanuntbmmc01502773.pdf

⁹https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc022/kanuntbmmc022/kanuntbmmc02204113.pdf

¹⁰https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17619_1.pdf

¹¹https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18251_1.pdf

[Millî Eğitim Bakanlığının kurulmasına, Teşkilat ve Görevlerine ilişkin esasları düzenleyen 12.5.1992 tarihinde yayımlanan 21226 sayılı Resmi Gazetede yer alan 30.4.1992 kabul tarihli 3797 sayılı kanunla, Millî Eğitim Bakanlığı kurulmuş böylece Millî Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı birbirinden ayrılmıştır. Aynı Kanunda, Bakanlık Ana Hizmet Birimleri olarak; Yurtdışı Eğitim Öğretim Genel Müdürlüğü, **Yükseköğretim Genel Müdürlüğü ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü** yerini almıştır.]¹²

[3797 sayılı kanun ile kurulan Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Yurt Dışı Eğitim Öğretim Genel Müdürlüğü ve Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı uhdesinde yürütülen iş ve işlemler 14.9.2011 tarihinde 28054 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan **Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü** uhdesine verilmiş, aynı Kanununun 16. maddesinde **Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün** görevleri de tanımlanmıştır.]¹³

[01.03.2014 tarih ve 28941 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6528 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de yapılan değişiklik çerçevesinde Bakanlık Merkez Teşkilatı yeniden yapılandırılarak yeni hizmet birimleri oluşturulmuştur.]¹⁴

[10 Temmuz 2018 tarihli ve 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 315. Maddesinde Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri yeniden 652 sayılı kanunla tanımlanmıştır.]¹⁵

¹²<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/5.5.3797.pdf>

¹³<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/09/20110914-1.htm>

¹⁴<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140314-1.htm>

¹⁵<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180710-1.pdf>